

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.03.01 / **3601**
Konu : Kaynaştırma Yoluyla
Eğitim Uygulamaları

02.9.2008

..... VALİLİĞİNE
(Millî Eğitim Müdürlüğü)
GENELGE NO : 2008 / 60

- İlgi : a) 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.
b) 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu.
c) 01/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun.
ç) 06.06.1997 tarihli ve mükerrer 23011 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
d) 31 Mayıs 2006 tarihli ve 26184 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği.
e) 27/08/2003 tarihli ve 25212 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği

Bilindiği üzere kaynaştırma yoluyla eğitimin amacı; özel eğitime ihtiyacı olan bireylere destek eğitim hizmetleri de verilerek yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı ortamda eğitimlerini sürdürmelerini sağlamaktır. Bu uygulamalar kapsamında özel eğitime ihtiyacı olan bireyler, kaynaştırma yoluyla eğitimlerini, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı sürdürebilecekleri gibi özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak da sürdürebilirler. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin bazı derslere yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta ya da ders dışı etkinliklere birlikte katılmaları yoluyla yapılmaktadır.

Anayasamızın 42’nci maddesindeki “... Devlet, durumları sebebiyle özel eğitime ihtiyacı olanları topluma yararlı kılacak tedbirleri alır.” ... hükmü uyarınca;

İlgi (a) Kanun’un 7’nci maddesinin “Eğitim Hakkı” ile 8’inci maddesinin “Fırsat ve İmkân Eşitliği” başlığı altında, “Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.” hükmü yer almıştır.

İlgi (b) Kanun’un 6’ncı maddesinde; özel eğitim gerektiren bireyler için okul ve sınıfların açılmalarının zorunlu olduğu belirtilmektedir. Aynı Kanunun 52’nci maddesi ile de mülkî amirleri, ilköğretim müfettişlerini ve zabita teşkilâtını zorunlu öğrenim çağındaki çocukların ilköğretim kurumlarına devamlarını sağlamakla yükümlü kılmış, veli yahut vasi veya aile başkanlarını ve okul idarelerini yardımla ve her türlü tedbiri almakla görevlendirmiştir. Bu Kanun’un yürürlüğe girmesiyle özel eğitim gerektiren bireylerin de zorunlu eğitimleri kesintisiz sekiz yıl olmuştur.

İlgi (c) Kanun’un “Eğitim ve Öğretim” başlıklı 15’inci maddesinde; “Hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemez. Özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır.” amir hükmünün yerine getirilmesinde her tür ve kademedeki görev ve sorumluluğu bulunanlar görevin ifasında tereddüde meydan vermeyecek şekilde hareket edeceklerdir.

1/6

		MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
---	---	---	--

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.03.01 / 3601
Konu : Kaynaştırma Yoluyla
Eğitim Uygulamaları

02.9.2008

İlgi (ç) Kanun Hükmünde Kararname ile özel eğitim yeni bir yapıya kavuşturulmuştur. Daha önceden özel eğitim okulu ağırlıklı olan bu yapılanma çağdaş bir anlayış ile kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları esas alınarak düzenlenmiştir. Söz konusu kararnamenin “Kaynaştırma” başlıklı 12’nci maddesinde; “Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimleri, hazırlanan bireysel eğitim planları doğrultusunda akranları ile birlikte her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürülür.” hükmü yer almıştır.

Aynı Kanun Hükmünde Kararname’nin “Okul Öncesi Eğitimi” başlıklı 7’nci maddesinde “Tanısı konulmuş özel eğitim gerektiren çocuklar için **okul öncesi eğitimi zorunludur**. Bu eğitim özel eğitim okulları ile diğer okul öncesi eğitim kurumlarında verilir. Gelişim ve bireysel özellikleri dikkate alınarak, özel eğitim gerektiren çocukların okul öncesi eğitim süreleri uzatılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Kararnamenin 24’üncü maddesiyle **resmî ve özel okul öncesi, ilköğretim ve orta öğretim okulları ile yaygın eğitim kurumlarının**; kendi çevrelerindeki özel eğitime ihtiyacı olan bireylere özel eğitim hizmetleri sağlamakla yükümlü oldukları hükme bağlanmıştır.

İlgi (d) Yönetmelik gereği eğitim-öğretimlerini kaynaştırma yoluyla sürdüreceğ öğrencilerin eğitim-öğretim haklarından en üst düzeyde yararlanmalarını ve eğitimlerini tamamlamalarını sağlamak amacıyla, okul/kurumlara yerleştirmelerinin yapılması, destek eğitim odalarının ve/veya özel eğitim sınıflarının açılması, bunların ihtiyaçlarının belirlenmesi ve gerekli tüm tedbirlerin alınması **Özel Eğitim Hizmetleri Kurullarının sorumluluğunda bulunmaktadır**.

Bu kapsamda konu ile ilgili olarak Anayasamız, ilgili Kanun ve Yönetmelik esaslarına göre okul ve kurumlarda aşağıdaki tedbirlerin alınması gerekmektedir.

1) Her tür ve kademedeki kaynaştırma yoluyla eğitim alması gereken öğrencilerin okula/kuruma kayıtlarında ve devamlarında gerekli tedbirler alınacaktır. Ayrıca rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından eğitsel değerlendirme ve tanılması henüz yapılmamış özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin de okullara/kurumlara kayıtları yapılacaktır.

2) 37-72 ay arasındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin okul öncesi eğitimi zorunludur. Ancak, bireylerin gelişim ve bireysel özellikleri dikkate alınarak gerektiğinde okul öncesi eğitim dönemi süresi bir yıl daha uzatılabilecektir.

3) Kaynaştırma uygulaması yapılan okul ve kurumlarda, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin 72’nci maddesi gereğince Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi oluşturularak özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler için Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlanacaktır. Bu birimin görev ve sorumlulukları aynı Yönetmeliğinin 73’üncü ve 74’üncü maddelerinde belirtilen açıklamalar doğrultusunda yerine getirilecektir. Okul ve kurumlarda BEP birimlerinin kurulması ve çalışmaları konusunda gerekli destek rehberlik ve araştırma merkezlerince öncelikli olarak sağlanacaktır.

4) Yetersizliği olmayan akranları ile aynı sınıfta ya da özel eğitim sınıflarına devam eden öğrencilerin kaynaştırma yoluyla eğitimlerinde sınıf öğretmenleri, özel eğitim sınıfı öğretmenleri ile rehber öğretmenlerin yanı sıra okulda görevli tüm yönetici ve diğer öğretmenler aynı sorumluluk bilinciyle hareket edeceklerdir.

2/6

		MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
---	---	---	---

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.03.01 / 3601
Konu : Kaynaştırma Yoluyla
Eğitim Uygulamaları

02.9.2008

5) İlgili (e) Yönetmelik hükmüne göre ilköğretim okullarında kaynaştırma yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilere sınıf tekrarı yaptırılmamakta olup ortaöğretim kurumlarında ise bu öğrenciler buldukları okul/kurumun sınıf geçme ve sınav yönetmeliğine göre değerlendirilmektedir. Bununla birlikte ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında kaynaştırma yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesinde ilgili (d) Yönetmeliğin 24'üncü maddesindeki hususların uygulanmasına dikkat edilecektir.

Bu madde gereğince;

a) Bulunduğu okulun eğitim programını veya denkliği olan bir programı izleyen öğrencilerin başarıları, devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümlerine göre değerlendirilecektir. Ancak değerlendirmelerde **öğrencilerin BEP'leri dikkate alınacaktır.**

b) Bulunduğu okulun eğitim programına **denkliği olmayan bir özel eğitim programını izleyen** öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesiyle ilgili işlemler, Yönetmeliğin 84'üncü maddesindeki hükümlerine göre yapılacaktır.

c) Öğrencilerin başarılarının değerlendirmesinde kullanılacak yöntem, teknik, ölçme araçları ve değerlendirme süresi, değerlendirme zamanı, değerlendirme aralıkları, değerlendirmeden sorumlu kişiler ve değerlendirmenin yapılacağı ortam BEP geliştirme biriminin görüş ve önerileri doğrultusunda belirlenecektir.

ç) **Yazma güçlüğü** olan öğrenciler ve **özel öğrenme güçlüğü** olan öğrencilerin değerlendirilmesi **sözlü**, sözlü ifadeye güçlük yaşayan öğrencilerin değerlendirilmesi ise **yazılı** olarak yapılacaktır. Yazılı ve sözlü ifade etme becerilerinde yetersizliği olan bireyler ise **davranışlarının gözlemlenmesi** yoluyla değerlendirilecektir.

d) Yazılı sınavlar öğrencilerin yetersizlik türüne, eğitim performanslarına ve gelişim özelliklerine göre çeşitlendirilecek, sınavlar kısa cevaplı ve az sorulu olarak düzenlenecektir.

e) Öğrenciler, yetersizliklerinden kaynaklanan güçlüklerini gidermek amacıyla sınavlarda uygun araç-gereç, cihaz ve yöntemlerden yararlandırılacaktır. İhtiyacı olan bireyler için yazılı sınavlarda refakat etmek üzere bir öğretmen görevlendirilecektir.

f) **Görme yetersizliği** olan öğrencilerin yazılı sınavlarda Braille (Kabartma) yazı olarak verdiği cevaplar sınavdan hemen sonra öğretmenin öğrenciye okutmasıyla değerlendirilecektir. Bu öğrenciler, çizimli ve şekilli sorulardan muaf tutulacak, az gören öğrenciler için sınav soruları kalın ve büyük puntolu hazırlanacaktır.

g) **İşitme yetersizliği** olan öğrenciler ilköğretim ve ortaöğretimde, istekleri doğrultusunda yabancı dil programlarındaki bazı bilgi ve becerilerin öğretiminden veya dersin tamamından muaf tutulacaktır.

ğ) **Zihinsel yetersizliği** olan öğrenciler; dikkat, bellekte tutma ve hatırlama güçlükleri dikkate alınarak daha sık aralıklarla değerlendirilecektir.

ı) **Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu** olan öğrencilerin değerlendirilmesi, bu öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak daha sık aralıklarla ve kısa süreli sınavlarla yapılacaktır.

3/6

		MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
---	---	---	---

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.03.01 / 3601
Konu : Kaynaştırma Yoluyla
Eğitim Uygulamaları

02.9.2008

i) **Kas ve sinir sistemi bozukluklarına** bağlı motor becerilerde yetersizliği olan öğrenciler motor beceri gerektiren derslerin uygulamalı bölümlerinden istekleri doğrultusunda muaf tutulacaktır.

6) Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin özellikleri ve yeterlikleri dikkate alınarak onların başarılı olabilecekleri **ses temelli cümle (tüme varım)/çözümleme (tümden gelim)/karma yöntemlerden** öğrenciye uygun olan bir yöntemle okuma yazma öğretimi yapılacaktır. Yetersizliğinden kaynaklanan nedenlerden dolayı **bitişik eğik yazı çalışması yapamayan öğrencilere, dik temel yazı tekniğiyle çalışmalar yaptırılabilir.**

7) Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin ders ile ders dışı sosyal ve kültürel etkinliklere etkin olarak katılımlarının sağlanması yönünde gerekli tedbirler okul ve kurum yönetimlerinde alınacaktır.

8) Kaynaştırma uygulaması yapılan okul ve kurumlarda özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilere bireysel ve grup eğitimi verilebilmesi için **destek eğitim odası açılacaktır.**

9) Özel eğitim sınıfı ile destek eğitim odası için ayrılan mekanların fiziki şartlarının (ısı, ışık, genişlik, hijyen vb.) eğitime uygun ve kolay ulaşılabilir olmasına dikkat edilecektir. **Eğitim öğretim açısından elverişsiz ortamlarda özel eğitim sınıfı ile destek eğitim odası düzenlenmesi yapılmayacaktır.**

10) Özel eğitim sınıfı ile destek eğitim odasında okul öncesi eğitim malzemelerinden ve rehabilitasyon merkezlerinde kullanılan araç-gereçlerden yararlanılacaktır. Bu materyal ve donanım ihtiyacı yerel imkânlarla (okul aile birliği, belediye ve sivil toplum kuruluşları vb.) temin edilecektir.

11) İlgi (d) Yönetmeliğin 28'inci maddesinin 2'nci paragrafının (g) alt bendinde destek eğitim odalarında kimlerin görevlendirileceği belirtilmektedir. Bununla birlikte ilköğretim okullarının 4'üncü ve 5'inci sınıflarında alan öğretmenlerinin derse girdiği saatlerde; sınıf öğretmenleri, gerekli ise kendi sınıflarındaki özel eğitime ihtiyacı olan öğrencileriyle destek eğitim odalarında eğitim-öğretim faaliyeti yürüteceklerdir.

Ayrıca, ilköğretim okulları ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan alan öğretmenlerinden maaş karşılığı ders saatini dolduramayan öğretmenlerin yanı sıra ders saatini dolduranlardan istekli olanlar destek eğitim odasında ihtiyaçlar doğrultusunda görevlendirilebilecektir.

12) Zihinsel yetersizliği ve/veya otizmi olan öğrenciler için açılmış özel eğitim sınıflarında görev yapan öğretmenler ile bu sınıflarda etkinliğe katılan diğer eğitim personeli tören ve toplantılar ile makama girme dışında, öğrencilerle bir arada oldukları bireysel ve grup eğitimi etkinliklerinde daha rahat hareket edebilmeleri için gerektiğinde beden eğitim öğretmenleri gibi eşofman veya benzeri rahat kıyafetlerle derslere girebileceklerdir.

13) Ağır düzeyde zihinsel yetersizliği ve/veya otizmi olan öğrenciler için açılan özel eğitim sınıflarında görev yapan öğretmenler, dinlenme aralarında da öğrencileriyle ilgilenecekler ve bu görevi yapanlar okul nöbetçi öğretmenliği görevinden muaf tutulabileceklerdir.

14) Öğrenci taşıma servislerinde kaynaştırma öğrencilerinin taşınması konusunda kolaylıklar sağlanacak ve gerekli tedbirler alınacaktır.

4/6

		MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
---	---	---	---

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.ÖRG.0.20.03.01 / **3601**
Konu : Kaynaştırma Yoluyla
Eğitim Uygulamaları

02.9.2008

15) Okul ve kurumlarda kaynaştırma yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrencilere ilişkin veriler e-okul sistemine zamanında ve doğru bir şekilde girilecek, bu öğrencilerin hak kaybına uğramaması için gerekli tedbirler alınacaktır.

16) Özel eğitim gerektiren öğrencilerin de istedikleri takdirde merkezi sistemle yapılan Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ile il düzeyinde yapılacak sınavlara katılmalarına imkân tanınacaktır. Okul yönetimince bu öğrenciler için Sınav Yönergesi'nde belirtilen esaslar dikkate alınarak engel türü ve özelliğine göre gerekli tedbirler alınacaktır.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında akranları ile aynı sınıfta veya özel eğitim sınıflarında eğitimlerine devam eden öğrencilerin yılsonu başarı puanı ayrı hesaplanacak ve okul genel başarısının dışında tutulacaktır.

17) 09.02.2004 tarihli ve 2004/7 sayılı "Kaynaştırma Uygulamaları" konulu Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları kapsamındaki hizmetlerin yerine getirilmesinde her türlü önlemin zamanında alınarak uygulamaya konulması büyük önem arz etmektedir.

Bu güne kadar başarıyla uygulanan ve önemli ilerlemeler sağlanan özel eğitim alanındaki çalışmaların öngörülen hedeflere ulaştırılması için özel eğitime yönelik gerekli tedbirlerin alınarak plânlamaların yapılmasını ve bu genelgenin okul öncesi, ilk ve orta öğretim kurumlarının yönetici ve öğretmenlerine duyurularak gerekli önlemlerin alınmasını önemle rica ederim.

(İmzalandı)

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

EKLER

1- Kaynaştırma Yoluyla Eğitim Uygulamalarında
Öğretmenlere Öneriler (9 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

B Planı

Bilgi :

A Planı

5/6

EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
--	---	---	--

KAYNAŞTIRMA YOLUYLA EĞİTİM UYGULAMALARINDA ÖĞRETMENLERE ÖNERİLER

(02/9/2008 tarihli ve 3601 sayılı Kaynaştıırma Yoluyla Eğitim Uygulamaları konulu
2008/60 numaralı Genelgenin ekidir.)

Kaynaştıırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamasıdır. Bu uygulamalar kapsamında özel eğitime ihtiyacı olan bireyler; kaynaştıırma yoluyla eğitimlerini, yetersizliği olmayan **akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı** sürdürebilecekleri gibi özel eğitim sınıflarında **yarı zamanlı** olarak da sürdürebilirler. **Yarı zamanlı kaynaştıırma uygulamaları,** öğrencilerin bazı derslere yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta ya da ders dışı etkinliklere birlikte katılmaları yoluyla yapılmaktadır.

Öğretim yöntem ve teknikleri açısından genel ve özel eğitim birbirine benzemekle birlikte, kaynaştıırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin yetersizlik türü, eğitim performansı ve ihtiyacına göre; araç-gereç, eğitim materyalleri, öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme ve değerlendirmeye ilgili konularda düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Bu kapsamda özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin; akademik performansı öğretim amaçları, yararlanacakları özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerinin türü ve süresi, eğitim programına ilişkin uyarlamalar ile değerlendirme süreci belirlenerek **“Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)”** hazırlanmalıdır. Hazırlanan BEP doğrultusunda öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve tekniklerinin uyarlanması, problem davranışların ortaya çıkmadan önlenmesi bu bireylerde öğrenmenin etkili ve kalıcı olmasını sağlayacaktır.

Aşağıda özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin kaynaştıırma yoluyla eğitimleri ile ilgili yetersizliklerinin türüne göre öneriler yer almaktadır.

Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler İçin;

- Az gören/görme engelli öğrencinizi sırasına kolaylıkla girip çıkabileceği şekilde sınıfın ön tarafına oturtun.
- Az gören öğrencinizi güneş ışınları arkadan gelecek şekilde sınıfta uygun sıraya oturtun.
- Dersi açık ve anlaşılır bir ses tonuyla öğrenciye dönerek anlatın.
- Öğrenciye okulun bölümleri ile sınıfı tanıtarak, bağımsız hareketini sağlayacak ipuçlarını belirleyin, gerekiyorsa belirlediğiniz bölümlere Braille kabartma yazı/kabartma sembol ile etiketler hazırlayarak yerleştirin.
- Öğrenciye çevresini tanıtırken başlangıçta çocuğun elini, elinizi üzerine koyarak çevreyi ve nesnelere tanıttın, nesnelere neye benzediğini ve nasıl kullanıldığını açıklayın.
- Sınıftaki diğer öğrencilere görme engelli öğrencinizin özelliklerini anlatarak, görme engelli öğrencinizin bağımsız hareket etme becerilerini sağlayacak tedbirleri birlikte belirleyin.
- Öğrencinin sınıf arkadaşlarının seslerini ayırt ederek isimleri ile tanınması için, etkinlikler düzenleyin. (Örnek: sorduğunuz soruya cevap veren öğrencinin adının söylenmesi, “Şimdi Zeynep cevap verecek.” denmesi veya “Ayşe soruma doğru cevap verdi.” denmesi gibi.)
- Sınıftaki eşya, araç ve gereçlerin yerlerini sabit tutun, değişiklik yaptığınızda öğrencinizi haberdar edin.
- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
--	---	---	--

- Öğrencinizin sırasını paylaştığı arkadaşına uyumunu ve ona olan güvenini arttırmak için sıra arkadaşına görme engelli öğrencinize nasıl destek olacağına ilişkin bireysel olarak bilgi verin ve onun olumlu davranışlarını ve çabalarını ödüllendirin.
- Az gören öğrencilere yönelik olarak ders materyallerini büyük punto ile hazırlayın.

1/9

- Sınıfta görme güçlüğü olan öğrencinizle konuşurken kendisiyle konuştuğunu anlaması için adını söyleyin.
- Öğrencinize isteklerinizi belirtirken “Şunu bana ver.” gibi görmeye dayalı cümlelerle ifade etmeyin, bunu yerine “Sağ elinin yanında duran kalemi bana ver.” şeklinde açık yönerge vermeye dikkate edin.
- Ders sırasında tahtaya konuları yazarken, sözel olarak da ifade edin.
- Öğrenciye uygulanacak sınavda sınav sorularını okuyan kişinin diksiyonunun düzgün olmasına dikkat edin.
- Sınav sorularını okuyan kişinin sınav yapılan dersle ilgili bilgisi olmasına dikkat edin (Örnek: İngilizce dersi sınavında, soruları okuyan kişinin İngilizce bilmesi)
- Sınav sırasında öğrencinin isteği doğrultusunda, soruların tekrar okunması için olanak sağlayın,
- Öğrencinin sınav sürecinde soruların başka kişiye okutulması sırasında doğan zaman kaybını ek süre olarak sınava dahil edin.
- Sınıf ortamında görme engelli veya az gören öğrencinin derse katılımını sağlamak için her derste ona en az bir iki soru sorun.
- Öğrencinin sınıfta dersi takip edebilmesi için Braille olarak not tutabilmesine imkân tanıyın, gün içinde tuttuğu notları arkadaşıyla karşılaştırması için zaman verin.
- Öğrenciye kabartma yazı ile tuttuğu notları okutun.
- Sınavlarda cevabı karmaşık çizim ve şekillere dayanan sorular sormayın.
- Öğrencinizin öğrenmesini destekleyecek araç ve gereçlerin (kabartma daktilo, masa tableti, kabartma yerküre vb.) sınıf içinde kullanımını destekleyin.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın ve bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.

İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler İçin;

- İşitme yetersizliği olan öğrencinizi tahtayı ve sizi rahat görebileceği şekilde sınıfın ön tarafına oturtun.
- Öğrencinizle konuşurken göz kontağı kurun.
- Çok yüksek sesle veya fısıldayarak konuşmayın, ses tonunuzun ve konuşma hızınızın normal olmasına dikkat edin.
- Konuşurken başka yönlere bakmayın.
- Konuşurken anlaşılır ve kısa cümleler kurun.
- Konunun açık ve anlaşılır olduğundan emin olun.
- Konuşurken cümlelerinizi eksik bırakmayın, tamamlayın.
- Konuştuğunuzda ortamın çok gürültülü olmamasına dikkat edin.
- Konuşurken, ağzınızı elle veya kâğıt gibi her hangi bir şeyle kapatmayın.
- Öğrencinizle konuşurken, onun dudak okumasına engel olacak unsurların (bıyık, göz alıcı mücevher gibi) bulunmamasına özen gösterin.
- Konuşurken yüzünüzün öğrencinize dönük olmasına dikkat edin.
- Tahtada yazı yazarken ya da arkanız öğrenciye dönükken konuşmamaya özen gösterin.
- Çok abartılı jest ve mimiklerle konuşmaktan kaçının.

EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
--	---	---	--

- Konuşurken cümleyi bölecek şekilde duraklamalardan kaçının.
- Öğrenciniz kullandığınız sözcüğü anlamadıysa yerine başka bir sözcük kullanın ya da mümkünse göstererek anlatın.
- Öğrenciniz ile konuşurken dikkatinin sizde olduğundan emin olun, gerektiğinde omzuna dokunarak size bakmasını sağlayın.
- Öğrencinin konuşmasını anlayamadığınızda öğrenciden söylediğini tekrarlamasını isteyin.
- Ders sırasında öğrencinin öğrenmesini kolaylaştıracak araç ve gereçler (yansıtıcı, ses kayıt cihazı vb) ve materyaller (sunumlar, filmler, vb) kullanın.

2/9

- Ders esnasında öğrencinizin işitme cihazını düzenli ve etkin bir şekilde kullandığından emin olun.
- Öğrencilerinizin tüm etkinliklere katılımını sağlayın.
- Grup çalışmalarında öğrencinin diğer arkadaşlarını görebileceği şekilde oturmasını sağlayın ve grup içindeki diğer öğrencilerin de mümkün olduğunca görsel ipuçlarını kullanmalarını isteyin.
- Öğrencilerin sözel ifadeleri yanlış anlamasını önlemek için yazılı ve görsel ipuçlarını birlikte kullanın.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla, öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın ve bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.
- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

Ortopedik Yetersizliği Olan Öğrenciler İçin;

- Sınıfınızın okulun giriş katında olmasını ve öğrencinizin okul ve sınıfta olabildiğince bağımsız hareketini sağlayacak düzenlemeler yapılmasını sağlayın. (Örnek: Merdivenlere ve kapı eşiklerine uygun rampa yapılması, alafranga tuvaletler, dokunarak açılan musluklar vb.)
- Öğrencinizi sınıf içinde kolaylıkla girip çıkabileceği bir yere oturtun.
- Öğrencinin sıraya oturma, yürüme vb. bağımsız hareketlerini sağlayacak, tekerlekli sandalye, uyarlanmış kalem, vb. destek araç ve gereçleri kullanmasını sağlayın.
- Sınıftaki diğer öğrencilere ortopedik yetersizliği olan öğrencinizin özelliklerini anlatarak, öğrencinizin olabildiğince bağımsız hareket etme becerilerini sağlayacak tedbirleri belirleyin.
- Öğrencinize gerektiğinde nasıl yardım isteyebileceğini ve ihtiyacından fazla yardım etmek isteyenleri kibarca reddetmesini öğretin.
- Öğrenciniz tekerlekli sandalyede oturuyorsa. yardım etmeniz gerektiğinde öğrencinizin göz hizasında oturmaya dikkat edin.
- Öğrencinizin söylediklerini anlamadığınızda söylemek istediklerini tekrar etmesini isteyin.
- Öğrenciniz yazmada güçlük çekiyorsa sözel olarak değerlendirin.
- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmek için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın ve bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.

EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
--	---	---	--

- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Öğrenciler İçin;

- Öğrenciniz konuşurken sakin ve sabır olmaya özen gösterin.
- Öğrencinizle iletişime her zaman hazır olduğunuzu hissettirin.
- Öğrencinizin konuşmaya istekli olmadığı durumlarda konuşması için zorlamayın.
- Öğrenciniz konuşurken sorun yaşadığında cümlesini onun yerine tamamlamayın ancak sözcük eklemeyin.
- Öğrencinizin konuşmasına müdahale etmeden, göz kontağını sürdürün.
- Konuşmaya uygun jest ve mimikler kullanın ancak bunların abartılı olmamasına dikkat edin.
- Öğrencinizin ne söylediğine odaklanın ve onu sözel etkinliklere katılmasını sağlamak için cesaretlendirin.
- Siz konuştuktan sonra öğrencinizin size cevap vermesi için yeterli zaman tanıyın.

3/9

- Öğrencinin iletişimini kolaylaştıracak araç ve gereçler (bilgisayar, vb.) kullanmasını destekleyin.
- Öğrencinizin olumlu davranışlarını ödüllendirin.
- Öğrencinizin söylediklerini anlamadıysanız, söylediğini tekrar etmesini isteyin.
- Öğrencinizin sınıf etkinliklerine katılmasını destekleyin, etkinlikleri tamamlayabilmesi için yeterli zaman verin.
- Öğrenciniz etkinliklere katılmakta istekli olmadığında konuşması için zorlamayın öğrencinin kendini ifade etmesi olanak sağlayın.
- Aile ve uzmanlarla iş birliği yaparak öğrencinizin dil ve konuşma güçlüğüne yönelik alınacak önlem ve stratejileri belirleyin.
- Sınıftaki diğer öğrencilerle birlikte öğrencinizin dil ve konuşma becerileri ile güven duygusunu geliştirmesini sağlayacak tedbirleri belirleyin.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla, öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın ve bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.

Öğrenme Güçlüğü ve Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrenciler İçin;

- Öğrencinizi tahtayı ve sizi rahat görebileceği şekilde sınıfın ön tarafına oturtun.
- Öğrenciye her dersin konusu, süreci, beklentilerinizi açık net olarak ifade edin.
- Her dersin başında daha önce öğrenilen konuları kısaca tekrarlayın, dersin sonunda ise önemli konuları özetleyin.
- Ders içeriğindeki teknik terimleri ve çocuk için yeni sözcükleri açıklayın, yeni terim ve sözcüklerin açıklamasının yer aldığı çalışma kâğıdını ders öncesinde öğrenciye vererek derse hazır olmasını sağlayın.
- Sınıf kurallarını belirleyin, sınıf kurallarını tek tek öğretin ve kuralların yazılı/görsel olarak yer aldığı bir pano hazırlayın.
- Öğrencinin çalışma gruplarına katılımını destekleyin.
- Öğrenciye başarabileceği görev ve sorumluklar verin.
- Öğrencinin soru sormasına, gerektiğinde konularının tekrar edilmesine fırsat tanıyın.
- İşlenen konuların pekiştirilmesi ve öğrencinin sınava hazırlanmasını sağlamak amacıyla konu içeriğine uygun sorular hazırlayın.

MEB Kampüsü A Blok 06500
Beşevler / ANKARA

Özel Kalem: 212 76 14 15
Sant : 212 76 17-18
Faks : 213 13 56
e-posta : orgm@meb.gov.tr
İnt. Adresi : www.meb.gov.tr

- Ders anlatımında jest ve mimikleri kullanın, abartılı jest ve mimiklerden kaçının.
- Öğrenciniz etkinlik sırasında başarısızlık yaşadığında ya da verdiğiniz yönergeyi anlayamadığında verdiği tepkileri dikkate ederek gerekli önlemleri alın.
- Dersi anlatırken çok uzun ve karmaşık cümlelerden kaçının.
- Araştırma projesi, sınıf içi sunum, grup çalışması gibi farklı yöntem ve tekniklerle derste işlenen konuları daha iyi anlamasına imkân tanıyın.
- Sınıf içinde öğretimi etkileyecek ses, ışık gibi uyaranların olmamasına dikkat edin.
- Sınavlarda öğrencinize ek süre verin.
- Öğrenciniz yazılı anlatımda güçlük yaşıyorsa sözlü sınavları, kısa yanıtı ve boşluk doldurmalı sınavları tercih edin.
- Öğrencinin sınavını gerekirse bireysel olarak yapın.
- Sınava başlamadan önce öğrencinin sınav sorularını anlayıp anlamadığını kontrol edin, sınav sorularını kendi cümleleri ile ifade etmesine imkân tanıyın.
- Matematik, fen ve teknoloji gibi derslerde sınav sonuçlarını değerlendirirken, yalnızca sonuca değil, yaptığı işlemlere de puan verin.
- Öğrencinin ders sırasında konuyu anlayabilmesi için hesap makinesi, bilgisayar vb teknolojik aletleri kullanmasına imkân tanıyın.
- Sınav sonrasında zaman kaybetmeden öğrenciye geri bildirim vermeye dikkat edin.
- Öğrenci ile konuşurken olumsuzdan çok olumlu ifadeler kullanın.
- Aile ve uzmanlarla iş birliği yaparak öğrencinize yönelik alınacak önlem ve stratejileri belirleyin.

4/9

- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın ve bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.
- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Öğrenciler İçin;

- Öğrencinizi duvar tarafında olacak şekilde ön sıraya oturtun.
- Öğrencinin sınıf içinde yakınında oturan öğrencilerin, öğrenciye uygun model olabilecek kişiler olmasına dikkat edin.
- Daha önce işlenen konuları sık sık tekrar edin.
- El yazısını geliştirici çalışmalar yapın.
- Öğrencinin tuttuğu ders notlarını kendi notlarınızdan ya da arkadaşının defterinden kontrol etmesine imkân tanıyın, gerekirse dersi ses kayıt cihazı ile kaydetmesine fırsat verin.
- Ödevlerini hazırlarken bilgisayar ve internet kullanmasına izin verin.
- Öğrencinin sınıf içinde belli zamanlarda hareket etmesini sağlayacak görevler verin. (Örnek: kalem açma, tahtayı silme)
- Sınıf ortamında öğrencin dikkatini dağıtacak olan materyalleri sınıfın arka tarafına alın.
- Sınıf içinde bireysel, grup çalışması ve bireysel ödüllendirmeler için köşeler oluşturun.
- Yazı yazma problemi olan veya testte başarısız olan öğrencileri sözlü sınav ile değerlendirin.
- Metni okuma ile ilgili stratejiler geliştirin. (Örnek: metni okurken önemli bölümlerini renkli kalemle işaretleme)
- Sınıf kurallarını belirleyin, bu kuralları tek tek öğretin ve kuralların yazılı/görsel olarak yer aldığı bir pano hazırlayın.

MEB Kampüsü A Blok 06500
Beşevler / ANKARA

Özel Kalem:212 76 14 15
Sant : 212 76 17-18
Faks :213 13 56
e-posta : orgm@meb.gov.tr
İnt. Adresi : www.meb.gov.tr

- Öğrencinin dürtüselliğini önlemek amacıyla 3D (Dur, Düşün, Davran) tekniğini kullanmasını sağlayın.
- Okul ve aile iş birliğinin sağlamak ve öğrencin düzenli izlenmesi amacıyla günlük ve haftalık davranış bildirim kartları hazırlayın.
- Sınava hazırlanma becerileri öğretin. (işlenen konuların sınav öncesi özetini yapma ve öncelikli konuları belirleme)
- Ders sırasında öğrencinin dikkatinin artması için sözel uyarılar verin ya da fiziksel etkinlikler planlayın.
- Verdiğiniz yönergenin öğrenci tarafından anlaşılıp anlamadığı belirlemek için gerekirse yönergeyi tekrar etmesini isteyin.
- Öğrencinin dağınıklığını önlemek amacıyla bölümlere ayrılmış tek ödev defteri kullanmasını sağlayın.
- Ödevleri daha kolay yapılabilir parçalara ayırın her bir parçayı tamamladığında ödüllendirin,
- Sizin yardımınıza ihtiyacı olduğunda bunu belirten bir işaret seçin. (Örnek: beyaz bir kâğıdı havaya kaldırması, elini havaya kaldırması vb.)
- Öğrencinin ödevlerini yapıp yapmadığını her gün kontrol edin ve geri bildirimler verin.
- Akranlarının sosyal kabulünü sağlamak amacıyla öğrencinize özel sorumluluklar verin.
- Teneffüslerde öğrencinin birlikte oynayıp dolaşabileceği arkadaşlar görevlendirin.
- Sınıf içi etkinlikleri öğrencinin başarabileceği şekilde düzenleyin.
- Öğrencinin grup çalışmalarına katılımını destekleyin.
- Öğrencin uygun olmayan davranışını önlemek için yapmakta olduğu davranış yerine istenilen davranışa yönelik yönerge verin. (Örnek: Sürekli kalem çeviren öğrencinize kalemi çevirme demek yerine “Defterini aç.” denmesi gibi.)
- Sınıf içinde öğrencinizin hareketliliğini kontrol altına tutmaya yönelik belli aralıklarla tüm sınıfın katılacağı gevşeme ve esneme egzersizleri yapın.
- Sınavlarda dikkatinin dağılmaması için daha kısa sorulu ve cevaplı sorular sorun.

5/9

- Sınavlarda küçük molalar ve ek zaman verin.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

Otizmi Olan Öğrenciler

- Okula yeni başlayan öğrencinize sınıf ve okul ortamını tanıttın.
- Sınıftaki diğer öğrencilere otizmi olan öğrencinize ilişkin bilgi verin, onun farklı davranışlarına verilecek tepkiye ilişkin ortak bir strateji belirleyin.
- Öğrencinizi sınıfın ön tarafında oturtun ve sınıf içinde yakınında oturan öğrencilerin, öğrenciye uygun model olabilecek kişiler olmasına dikkat edin.
- Sınıf kurallarını belirleyin, sınıf kurallarını tek tek öğretin ve kuralların yazılı/görsel olarak yer aldığı bir pano hazırlayın.
- Otizmi olan çocukların bazı özel becerileri (erken okuma-yazma, zihinden matematik işlemlerini yapma ... vb) olabilmektedir. Akran kabulünü sağlamak için öğrencinin bu özelliklerini ön plana çıkarın.
- Öğrencinizin özelliğini dikkate alarak göz kontağı kurma, sınıfta uygun oturma, basit yönergelere uyma gibi becerilerin öğretimine öncelik verin.
- Sınıf içinde öğrencinizin performansına uygun sorumluluklar verin.

MEB Kampüsü A Blok 06500
Beşevler / ANKARA

Özel Kalem: 212 76 14 15
Sant : 212 76 17-18
Faks : 213 13 56
e-posta : orgm@meb.gov.tr
İnt. Adresi : www.meb.gov.tr

- Öğrencinizin olumlu davranışlarını ödüllendirin, uygun olmayan davranışlarını arkadaşlarına ve kendisine zarar verecek düzeyde değilse görmezden gelin.
- Öğrencinizle iletişimde olumsuz ifadelerden (hayır, yapma, dokunma gibi) mümkün olduğunca kaçının.
- Öğrencinizin performansını akranlarıyla kıyaslamak yerine, bireysel gelişimini dikkate alarak değerlendirin.
- Öğrenciniz yüksek ses ve gürültüden rahatsız olabileceği için sınıf içindeki gürültüyü mümkün olduğu kadar azaltmaya dikkat edin.
- Öğrenciye öğretilecek becerilerin basitten karmaşığa doğru sıra izlemesine dikkat edin,
- Sınıf içinde yaptığınız eylemleri, sözel olarak da ifade edin. (Örnek: tebeşiri alıyorum ve tahtaya yatay bir çizgi çiziyorum gibi)
- Kullandığımız cümlelerin basit kısa olmasına dikkat ederek jest ve mimiklerle daha dikkat çekici hale getirin.
- Yönerge ve sorularınızın öğrencinin özelliğini dikkate alarak kısa olmasına özen gösterin.
- Okuma ve yazma çalışmalarında nesnenin kendisi ile birlikte ismini yazma daha sonra nesne resmi ile yazma sonrasında yalnızca ismini yazmaya yönelik çalışmalar yapın.
- Öğrencinin sebep-sonuç ilişkilerini kurmasını desteklemek amacıyla eylem ve resimleri içeren kart ve fotoğrafları göstererek hikâyeleri anlatın ve öğrencinizden aynı şekilde anlatmasını isteyin.
- Sosyal iletişimin ve etkileşimin artırılması amacıyla, öğrencinizin sınıf arkadaşlarıyla uyum sağlaması için etkinlik planlayın ve bu etkinliklere katılmalarını sağlayın.
- Öğrencinin okulun kantini, market gibi yerlere götürerek sınıf dışındaki çevre ile ilişki içinde olmasını sağlayın.
- Tekrarlayıcı veya yıkıcı olumsuz davranışlarını azaltmaya yönelik özel eğitim yöntemlerinden davranışçı eğitim tekniklerini kullanın.
- Öğrencinin yakınının sınıf dışında beklemesi gibi düzenlenmelerle, okula uyumunu sağlayın.
- Otizmi olan öğrencilerin küçük grup çalışmaları sırasında ya da serbest etkinliklerde sınıf arkadaşlarıyla birlikte oynaması destekleyin.
- Öğrencinizin nesnelere dokunma, nesneyi elinden bırakmama gibi takıntılı davranışlarını azaltmak için bu nesnelere bir kutuya konularak dersin sonunda ya da günün sonunda alabilmesine yönelik düzenleme yapın.

6/9

- Okul ve aile iş birliğinin sağlamak ve öğrencin düzenli izlenmesi amacıyla günlük ve haftalık davranış bildirim kartları hazırlayın.
- Öğrencinizi kendi içinde gösterdiği gelişme ile değerlendirin ve öğrencinizin yapamadıklarına değil yapabildiklerine yoğunlaşın.
- Öğrencinizin başarılarını anında ödüllendirin.
- Öğrencinin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi için okul rehber öğretmeni ve aile ile iş birliği yaparak alınacak önlemleri belirleyin.

DESTEK EĞİTİM ODASI

Destek eğitim odası; kaynaştırma yoluyla eğitime devam eden öğrenciler ile üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri alabilmesine yönelik düzenlenmiş ortamlardır. Destek eğitim odalarında öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre görme, işitme, zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri öncelikli olmak üzere, gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, sınıf öğretmenleri ve alan öğretmenleri görev alır.

EĞİTİME %100 DESTEK	EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!	MEB Kampüsü A Blok 06500 Beşevler / ANKARA	Özel Kalem:212 76 14 15 Sant : 212 76 17-18 Faks :213 13 56 e-posta : orgm@meb.gov.tr İnt. Adresi : www.meb.gov.tr
--	---	---	--

Destek eğitim odasında öğrenciye sunulan eğitim hizmetleri, öğrencilerin akademik performansı, becerileri, bireysel özellikleri dikkate alınarak hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programında (BEP) belirlenen hedefler doğrultusunda yapılmalıdır. Grup eğitimi veya birebir olarak sunulan bu eğitim hizmetleri okul veya kurumun ders saatleri içinde yapılmalıdır. Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı ders saati, haftalık toplam ders saatinin % 40'ını aşmayacak şekilde planlanmalıdır. Destek eğitim odasında grup eğitimi alması uygun görülen öğrenciler yönelik oluşturulan gruptaki öğrenci sayısı 6 kişiyi geçmemelidir.

Destek eğitim odasından eğitim hizmeti alınması karar verilen öğrencilerin BEP'i temel alınarak, devam ettiği sınıfta öğretime katılımın sağlanması için haftalık zaman çizelgesi hazırlanarak ve bu öğrencilerin eğitim hizmetinden ne ölçüde yararlandığı izlenmelidir.

Destek eğitim odası düzenlenirken aşağıda yer alan hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir;

- Oda öğrencinin güvenli ve rahatça hareket edebileceği şekilde düzenlemelidir.
- Isı, havalandırma, ışık düzeni, ses yalıtımı ve ortam düzenlemesi konularında etkili bir eğitim ortamı oluşturulması açısından dikkat edilmelidir.
- Destek eğitim odası lavabo vb. gürültünün yoğun olduğu mekânlardan uzak olmalıdır.
- Odada birebir eğitim için ayrılan kısmın 2x2 metre karelik bir alandan az olmamasına dikkat edilmelidir. Ancak ortopedik yetersizliği olan öğrenciler için masa ve öğrencinin oturacağı sıra alanı daha geniş tutulmalıdır.
- Oda içinde yer alan tahtanın, masa gibi malzemeler yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Odada kullanılacak eğitim araç ve gereçleri öğrencinin yaşına performansına ve yetersizliğin türüne göre çeşitlendirilmelidir. Örnek: dil kartları, üzerinde harflerin bulunduğu kartlar, hikâye anlatan resimli kartlar, üç boyutlu görsel malzemeler, hikâye kitapları, sesli hikâye kitapları, eğitim yazılımları ... vb.
- Öğrencilerin akademik becerilerini geliştirmeye yönelik öğrencinin özelliklerine uygun çalışma kâğıtları vb. hazırlanmalıdır.

7/9

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilerin Kaynaştırma Yoluyla Eğitimlerinde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler Listesi

Görme Yetersizliği Öğrencilerin Eğitiminde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler	
☐ Sesli ekran okuyucu programlarla desteklenmiş bilgisayar ve bilgisayar masası	☐ Çeşitli nesnelerin kabartma üç boyutlu resimleri
☐ Tarayıcı	☐ Sesli hikâye kitapları
☐ Braille (Kabartma yazı) tablet, kalem ve braille yazı kartonu	☐ Abaküs
☐ Kabartma alfabe kılavuzu	☐ Küp taş
☐ Kabartma yazıyı tanıtmak için 6 nokta	☐ Kasa takımı

MEB Kampüsü A Blok 06500
Beşevler / ANKARA

Özel Kalem: 212 76 14 15
Sant : 212 76 17-18
Faks : 213 13 56
e-posta : orgm@meb.gov.tr
İnt. Adresi : www.meb.gov.tr

takoza, bilye	
☐ Kabartma yazıcı	☐ Çizim lastiđi
☐ Bağımsız hareket öğretime için beyaz baston	☐ İletki
☐ Kabartma Daktilo	☐ Gönye
☐ Kabartma yazı ders kitapları	☐ Cetvel
☐ Kabartma yazı hikâye kitapları	☐ Rulet
☐ Kabartma yazı romanlar	☐ Pergel
☐ Şekilleri kabartılmış hikâye kitapları	☐ Geometrik şekilleri yapabilmek için takılıp çıkarılabilen çubuklar
☐ Maketler ve figürler (Takılıp çıkarılabilen vücut maketi, hayvan, nesne maketleri, bitki figürleri vb.)	☐ Kesirleri öğretmek için takılıp çıkarılabilen bütün çeyrek, yarım, geometrik şekiller
☐ Zilli top	☐ Kabartma saat
☐ Kabartma haritalar (Türkiye, Dünya vb.)	☐ Kabartma çizilmiş üç boyutlu vücut resimleri
☐ Kabartma atlas	☐ Kabartma yerküre
☐ Okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için uyarlanmış sembol kartları ... vb.	
Az Gören Öğrencilerin Eğitiminde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler	
☐ Büyük puntolu basılmış kitaplar	☐ Bilgisayar ve ekran büyütücü program, CCTV
☐ Masa lambası	☐ Büyüteçler,
☐ Portatif yazı tahtası ve kalemleri	☐ Ders kitapları, yardımcı ders kitapları
☐ Okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için uyarlanmış sembol kartları vb.	☐ Çalışma kâğıtları
İşitme Yetersizliği Olan Öğrencilerin Eğitiminde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler	
☐ Sınıf içi veya grup FM sistem	☐ Tepegöz vb. yansıtma araçları
☐ Bireysel işitme cihazları	☐ Ayna
☐ Bireysel dinleme cihazları (mp3 çalar, İ-pod, walkman)	☐ Resimli kartlar,
☐ Ses kayıt cihazı	☐ Resimli hikâye kitaplar
☐ Bilgisayar ve bilgisayar programları	☐ Eşleme kartları
☐ Sıralama kartları	☐ Olay kartları
☐ Resimli afişler, panolar	☐ Ders kitapları, yardımcı ders kitapları
☐ Hesap Makinesi	☐ Ev-okul iletişim defteri
☐ Ajanda	☐ Çalışma kâğıtları
☐ Alt yazılı ve görüntülü eğitim videoları	☐ Elektronik ajanda
☐ Işıklı veya titreşimle işaret veren cihazlar	☐ Elektronik sözlük
☐ Maketler (Takılıp çıkarılabilen vücut maketi vb.)	☐ Okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için uyarlanmış sembol kartları vb.

8/9

Ortopedik Yetersizliği Olan Öğrencilerin Eğitiminde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler	
☐ Öğrenciye göre ayarlanabilir masa ve sandalye	☐ Ajanda
☐ Kolu destekleyecek araçlar	☐ Eşleme kartları
☐ Televizyon ve VCD	☐ Olay kartları
☐ Okuma ayaklığı	☐ Ders kitapları, yardımcı ders kitapları

MEB Kampüsü A Blok 06500
Beşevler / ANKARA

Özel Kalem:212 76 14 15
Sant : 212 76 17-18
Faks :213 13 56
e-posta : orgm@meb.gov.tr
İnt. Adresi : www.meb.gov.tr

☐ Öğrencinin kullanımını kolaylaştıracak şekilde uyarlanmış kalemler, makas vb.	☐ El göz koordinasyonu için geliştirilmiş kartlar
☐ Bilgisayar ve öğrencinin kullanımını kolaylaştıracak şekilde uyarlanmış diğer bilgisayar ekipmanları (fare, ekran klavyesi vb)	☐ Öz bakım becerilerini desteklemeye yönelik materyaller (Elastik ayakkabı bağları, düğme kancaları, yükseltilmiş WC oturakları)
☐ Konuşan saatler	☐ Sesli kitaplar.
☐ Maketler (Takılıp çıkarılabilen vücut maketi vb.)	☐ Okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için uyarlanmış sembol kartları... vb
Öğrenme Güçlüğü, Zihinsel Yetersizliği ve Otizmi Olan Öğrencilerin Eğitiminde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler	
☐ Ses kayıt cihazı,	☐ Eşleme kartları,
☐ Resimli kartlar,	☐ Olay kartları,
☐ Hikâye kitapları,	☐ Ders kitapları, yardımcı ders kitapları
☐ Olay kartları	☐ El göz koordinasyonu için geliştirilmiş kartlar
☐ Abaküs	☐ Çalışma kâğıtları
☐ Bilgisayar ve öğrencinin kullanımını kolaylaştıracak şekilde uyarlanmış diğer bilgisayar ekipmanları	☐ Televizyon ve VCD/DVD gösterici
☐ Hesap makinesi (büyük ekranı ve tuşları olan, konuşan hesap makinesi)	☐ Kavramların öğretimi için nesnelere resimli kartlar
☐ Okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için uyarlanmış sembol kartları	☐ Öz bakım becerilerini desteklemeye yönelik materyaller (elastik ayakkabı bağları, düğme kancaları, yükseltilmiş WC oturakları) ... vb.
☐ Maketler (Takılıp çıkarılabilen vücut maketi vb.)	
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Öğrencilerin Eğitiminde Kullanılabilecek Araç ve Gereçler	
☐ Fosforlu kalemler	☐ Ajanda
☐ Renkli etiketler	☐ Elektronik hatırlatma cihazları
☐ Ev-okul iletişim defteri	☐ Bilgisayar
☐ Eğitim yazılımları	☐ Bireysel dinleme cihazları (mp3 çalar, İ-pod, walkman)
☐ Çalışma kâğıtları	☐ Kayıt cihazı (farklı hızlarda dinlemeye elverişli)
☐ Ekran okuyucu bilgisayar programı	☐ Tarayıcı
☐ Hesap makinesi (büyük ekranı ve tuşları olan, konuşan hesap makinesi)	☐ Hafıza kartları
☐ Abaküs	☐ Konuşan saatler